

STUDIA IURISPRUDENTIAE DOCTORANDORUM
MISKOLCIENSIUM

MISKOLCI DOKTORANDUSZOK
JOGTUDOMÁNYI TANULMÁNYAI

25.

STUDIA IURISPRUDENTIAE DOCTORANDORUM
MISKOLCIENSIVM

MISKOLCI DOKTORANDUSZOK
JOGTUDOMÁNYI TANULMÁNYAI

25.

MISKOLCI EGYETEM
ÁLLAM-ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DEÁK FERENC ÁLLAM-ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

**STUDIA IURISPRUDENTIAE DOCTORANDORUM
MISKOLCIENSIMUM**

MISKOLCI DOKTORANDUSZOK JOGTUDOMÁNYI TANULMÁNYAI
2023. évi 1. szám

Tomus 25

Szerkesztő:
Prof. Dr. Róth Erika

Technikai szerkesztő, a folyóirat titkára:
Dr. Sági Edit

Kiadja:
Bíbor Kiadó Bt.
Felelős kiadó: dr. Borkuti Eszter

A kötet borítóján *Albrecht Dürer: Erasmus portréja* című metszet részlete szerepel

ISSN 1588-7901

A kötet kiadását az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programja támogatta.

MISKOLC, 2023.

Tartalomjegyzék

AIDA BEKTASHEVA

New Investment Policy of the Republic of Kazakhstan of 2022.....7

ALIZ MÓRICZ

Dogmatic issues of expert evidence in a comparative law approach.....29

AURÉL CSÍK

Application of Article 3 of ECHR in Balázs V. Hungary.....49

IREM NUR ÜSTÜNTAY

Introduction to Legislation on Transnational Acquisition of Real Estate with a Special Focus on Agricultural Lands in Turkish Law.....63

JANA VÁBEK MARKOVÁ

The legal position and rights of the consumer in the case of non-conformity of goods with the purchase contract.....77

MÁTÉ DÁVID ADRIÁN

Munkavállalói „szabad” akarat egyes kérdései.....93

MENYHÉRT ENIKŐ

A büntetés-végrehajtási jog kialakulása és fejlődéstörténete Magyarországon.....109

SZABÓ KINGA

A megelőző távoltartás jogalkalmazási nehézségei.....127

STEFÁN IBOLYA

The Examination of Artificial Intelligence Systems in light of the Concept of Product and Service.....135

MOHAMMAD E LAYAN A L A NIMAT

Legal Framework and Mechanisms to Protect the Digital Economy.....151

URŠKA KUKOVEC

Best interests of the child in adoption proceedings.....159

VÁMOSI VIVIEN CINTIA

A pénzmosás bűncselekmény szabályozásának fejlődése.....177

VARGA DÓRA

Az adóelkerülés nemzetközi trendjei és az arra adott válaszok.....193

VARGA DÓRA*

Az adóelkerülés nemzetközi trendjei és az arra adott válaszok

Absztrakt

Már a mindennapokban is érezzük, egy új világ kezdődött, a digitalizáció újrendezi a gazdasági viszonyokat. A hagyományos termékek és szolgáltatások köre kibővült a digitális termékek és szolgáltatások körével. A digitális gazdaság határon átnyúló online szolgáltatást foglal magában, mely tevékenység megadóztatása számos eltérést mutat az egyes országok különböző adóztatási rendszerei miatt. Ennek pedig az a következménye, hogy az Európai Unió legtöbb tagállama sokkal kevesebb adóbevételhez jut a digitális szolgáltatást nyújtó vállalatok tevékenysége után, mint amennyi méltányos lenne.

Kulcsszavak: adójog, reklámadó, digitális szolgáltatások adóztatása, digitális gazdaság

Abstract:

We can already feel that a new world has begun, digitalization is rearranging economic conditions. The range of traditional products and services has expanded with the range of digital products and services. The digital economy includes cross-border online services, the taxation of which activity shows many differences due to the different taxation systems of individual countries. The consequence of this is that most member states of the European Union receive much less tax revenue from the activities of companies providing digital services than would be fair.

Keywords: tax law, advertising tax, taxation of digital services, digital economy

<https://doi.org/10.46942/SIDM.2023.1.193-204>

1. Bevezetés

Már a mindennapokban is érezzük, egy új világ kezdődött, a digitalizáció újrendezi a gazdasági, politikai, társadalmi viszonyokat, illetve az egyes ágazatok súlyát, szerepét. A hagyományos termékek és szolgáltatások köre kibővült a digitális termékek és szolgáltatások körével. A digitális gazdaság határon átnyúló online szolgáltatást foglal magában, mely tevékenység megadóztatása számos eltérést mutat

---

* dr. Varga Dóra, PhD hallgató, Szegedi Tudományegyetem, Állam-és Jogtudományi Kar. Témavezető:
Dr. Kampler Béla, egyetemi docens

az egyes országok különböző adóztatási rendszerei miatt.¹ A legnagyobb nehézség ezen a téren az, hogy a nemzetközi adóztatás hagyományos szabályai szerint az adóztatás abban az országban történik, ahol a vállalkozás tényleges fizikai jelenléttel rendelkezik, a digitális szolgáltatások nyújtásához azonban nincs szükség fizikai jelenlétre a szolgáltatásnyújtás országában.² Ennek köszönhetően a digitális nagyvállalatok jelentős profitot termelnek, viszont adózniuk rendszerint ott kell, ahol a székhelyük található.³ Ez a nemzetközi adóztatás szabályai szerint adóélkerülésre ad lehetőséget. Emellett agresszív adótervezési technikákat alkalmaznak, ezzel használják ki az egyes országok adórendszerében lévő különbségeket. Ennek pedig az a következménye, hogy az Európai Unió legtöbb tagállama, sokkal kevesebb adóbevételhez jut a digitális szolgáltatást nyújtó vállalatok tevékenysége után, mint amennyi méltányos lenne.⁴ A gyors változások pedig még nehezebbé teszik egy olyan adórendszer kialakítását, amely a fent említett problémákat megfelelően tudná kezelni.⁵

Az egyes országok különböző, már meglévő (jövedelemadó és forgalmi típusú adók), illetve újonnan megalkotott adótípusokkal kívánják kezelni ezen nehézségeket. A tanulmány további részében megkísérlem bemutatni azt, hogy a gyakorlatban miért is annyira komplikált a vállalkozások digitális tevékenysége után beszedendő adók valós mértékének megállapítása. Tekintettel arra, hogy a különböző államok által a reklámok, digitális szolgáltatások megadóztatására megalkotott egyes adótípusok részletes elemzését a tanulmány terjedelmi korlátai nem teszik lehetővé, így a Magyarországon is alkalmazandó reklámadón keresztül ismertetem, pontosan miért okoz problémát, illetve milyen hatással bír az adott ország adórendszerére egy nemrégiben megalkotott különadó.

---

¹ RÁCZ Dániel: A nemzetközi adózás új kihívásai: a digitális gazdaság p. 314.
https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/35726/Jogi_tan_2014_Racz_Daniel_312-322.pdf?sequence=1&isAllowed=y

(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

² VARGA Erzsébet: A nemzetközi adójog kihívásai a globalizáció és a digitális gazdaságtükrében p. 107.
http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20193sz/10_VargaE_%20IAS_2019_3.pdf

(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

³ KPMG: Observations on OECD Interim Paper and EU Commission Digital Tax Proposals
https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/be/pdf/2018/08/GM-FTS-0440-Digital-Tax-report_V5.pdf

(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

⁴ PULAY – TESKI (2020): i.m.

⁵ THORNE (2013): i.m. p. 5.

2. A digitális szolgáltatások jövedelemadózással kapcsolatos nehézségei⁶

Az OECD Modellegyezmény 7. cikke és az erre épülő kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények rendelkezései alapján jelenleg a forrásország a külföldi illetőségű vállalkozásnak csak azt a nyereségét adóztathatja, amely a forrásországban létesült telephelyének tudható be.⁷ A jövedelemadózásban a telephely fogalmának meghatározásánál meg kell vizsgálni, hogy a nem belföldi székhelyű vállalkozás rendelkezik-e telephellyel az adott állam területén, azaz, hogy telephelye okán belföldi illetőségűnek minősül-e a vállalkozásból. Ebből következően felmerül az a kérdés is, hogy mi minősül telephelynek a vállalkozás külföldi jelenléte okán. Az OECD Modellegyezmény egy fizikailag is meghatározható üzleti helyet követel meg, amely akár gép vagy berendezés is lehet, nem szükséges irodának lennie. A telephelynek hozzá kellene járulnia a vállalkozás bevételeihez is, ez adja a produktív jellegét. Fontos elem továbbá az állandóság is, azaz a tevékenységet folyamatosan és nem ideiglenes jelleggel kell folytatnia.⁸ Az egyes forrásországok adóztatási jogát a fix hely által meghatározott telephely mint kapcsolószabály hozza létre. Ha a forrásországban a nyereséget szerző vállalkozás nem rendelkezik telephellyel, egyéb kapcsolószabály hiányában a forrásország nem tudja adóztatni azt a nyereséget, amelyet az ottani vásárlóknak történő értékesítés útján a külföldi illetőségű vállalkozás elér. A koncepció lényege tehát a külföldi illetőségű vállalkozás és a forrásország adóztatási joga közötti „kapcsolat” megteremtése. A telephely mint kapcsolószabály alapvető funkciója tehát, hogy meghatározza, mely esetekben minősül egy külföldi illetőségű vállalkozás forrásországbeli tevékenysége elég „jelentősnek” ahhoz, hogy a forrásország az ott keletkezett nyereséget adóztathassa.⁹

3. A digitális szolgáltatások forgalmi adózással kapcsolatos nehézségei

A forgalmi adózás rendszerében kiemelkedő jelentősége van a letelepedésnek a teljesítés helyének meghatározása szempontjából, különösen a szolgáltatások körében. A Közösségen belüli szolgáltatások teljesítési helye nagyban függ attól, hogy annak nyújtója és igénybe vevője hol telepedett le. Egy vállalkozásnak, ahol a székhelye vagy telephelye van, ott minősül letelepedettnak. A 282/2011/EU végrehajtási rendelete szerint a gazdasági tevékenység székhelye a vállalkozás

⁶ U.o. p. 7.

⁷ RÁCZ (2014): i.m. p. 314.

⁸ SZLIFKA Gábor: A hozzáadottérték-adó jelene és jövője Európában p. 133.

(https://jak.ppke.hu/uploads/articles/12332/file/Szlifka_Gabor_dolgozatok.pdf)
(2020. október 21.)

⁹ RÁCZ (2019): p. 315.

központi ügyvezetésének helye. Megadja továbbá az ún. passzív és aktív telephely fogalmát. A passzív telephely a szolgáltatások fogadására alkalmas jelenlét, amely a szolgáltatások teljesítési helyének megállapítása szempontjából lényeges. Passzív telephelynek minősül, amely a személyi és tárgyi feltételek tekintetében kellően állandó jelleggel és megfelelő szervezettel rendelkezik a szükségleteinek kielégítésére igénybe vett szolgáltatások fogadásához és használatához. Aktív telephely esetén az adóalanynak azt a telephelyét kell figyelembe venni, amely a személyi és tárgyi feltételek tekintetében kellően állandó jelleggel és megfelelő szervezettel rendelkezik azon termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás teljesítéséhez, amelyben részt vesz. Nehézséget jelenthetnek a határokon átnyúló szolgáltatások, hiszen előfordulhat, hogy egyik vagy mindkét félnek több letelepedése is érintett.¹⁰

A digitális szolgáltatások esetében felmerül még egy kérdés azzal kapcsolatban, ha személyzetet is fenntart egy fizikailag jól körülhatárolható területen, hiszen ez a letelepedés kérdéskörét is érinti. Ha a létesítmény a héa értelmezésében letelepedettséget generál, akkor ebben az esetben a kedvezőbb adóterherrel járó tagállamban fogja ezt megtenni, ahonnan a szolgáltatásait nyújtani tudja a virtuális téren keresztül gyakorlatilag bárkinek. Arra is lehetősége van, hogy kapacitását is bővíteni tudja a virtuális térben úgy, hogy az már lényegében nem is kapcsolódik a telephely fizikai helyéhez.¹¹

4. A digitális szolgáltatások reklámadózással kapcsolatos nehézségei

Tanulmányok¹² kimutatták, hogy a reklámadónak torzító hatása van a piacra, hiszen a reklámok megadóztatása csökkenti a piaci versenyt. Gazdasági szempontból a reklámdíjnak hasonló hatása van, mint annak az adónak, amely megemeli határkölttségét. A díj kivetése befolyásolja a hirdetési kiadásokat, ami visszahat a reklámra mint üzleti bevételre, illetve reklámra mint üzleti tevékenységre. A reklám árának emelkedése megváltoztatja az üzleti döntést, amely hatással lehet a végső árakra is. A reklámköltségek növelése szinte biztosan kevesebb reklámkiadást eredményez, ezáltal a reklámadó holtteher-veszteséget okoz a társadalom egésze számára az eladások csökkenése miatt. Ráadásul, a vállalozási ráfordítások adója adócsökkenéshez vagy kettős adóztatáshoz vezet, ami a közgazdasági elmélet szerint a gazdasági tevékenységek megadóztatásának nem hatékony módja.

A reklámköltségek emelése alkalmas arra, hogy megkülönböztesse a kisvállalkozásokat (vagy az esetleges belépőket) hiszen az egyes vállalkozások dönthetnek úgy, hogy teljesen abbahagyják a reklámozást. Megkülönbözteti azokat a cégeket, amelyek magas reklám-értékesítés arányú iparágakban működnek, hiszen

---

¹⁰ SZLIFKA (2019): i.m. p. 133.

¹¹ SZLIFKA (2019): i.m. p. 151.

¹² OECD Competition Assessment Reviews (2014): Greece p. 216.

nekik mesterségesen magasabb költségeket kell fizetniük befektetéseikért. A reklámköltség növelése árt a reklámozásnak is mint üzleti tevékenységnek, ezzel szemben az alacsonyabb hirdetési kiadások csökkentett bevételeket és kevesebb munkahelyet jelentenek a reklámszakma cégeinek. Ha az adó beszedésének költségei a reklámügynökségekre hárulnak, mint ahogy Görögországban is, akkor az erre a tevékenységre fordított jelentős források magasabb működési költségekhez vezetnek, ami magasabb koncentrációhoz vezethet ezen a piacon. Ennek oka abban rejlik, hogy a kis reklámügynökségek nem tudnak profitot termelni, csak „túlélnék”. Ugyanakkor a hagyományos médiát egyre inkább kezdi felváltani az „új” média, a digitális reklámok, amelyekre egyelőre a reklámadó nem vonatkozik vagy a rendelkezései nem egyértelműek, így a megadóztatásuk sem egységesen történik. Ez pedig egyértelműen a piac torzításához vezet, hiszen van, aki egyáltalán nem fizeti meg az adót, van, aki jóval kevesebbet, mint ami a tevékenységéből indokolt lenne.¹³

5. Megoldási lehetőségek az adóelkerülés megszüntetésére

A tisztességes gazdasági verseny fenntartása miatt az OECD és az Európai Bizottság is fogalmazott meg javaslatokat a digitális szektor megadóztatása vonatkozásában (a tanulmányban a probléma nemzetközi jellegére koncentráltam, így a nemzetközi szervezetek általi javaslatokra, szabálytervezetekre, illetve szabályokra kívánok elsősorban kitérni).

Az OECD meghatározó szerepet tölt be a nemzetközi adópolitikában, annak ellenére is, hogy a szervezetnek nincs kötelező erejű jogi aktusa. Kihat az államok belső jogának formálására, az egyes államok közötti adóegyezmények alakítására, illetve az adóhatóságok közötti fokozottabb együttműködésre. Nemcsak az OECD tagállamokkal képes egyeztetni, ezáltal az Európai Unió adópolitikát is befolyásoló szervezetnek tekinthetjük.¹⁴ Az OECD digitális témakörben első jelentős intézkedését 2013. szeptember 5-én hozta meg Szentpéterváron. Ennek keretében a G20 -szal együtt elfogadta az ún. BEPS Akciótervet, melynek keretében a nemzetközi szintű adóelkerülés megakadályozását tűzte ki célul. Olyan szabályok megalkotását fogalmazták meg, amelyek biztosítják, hogy minden adóalany, így a digitális nagyvállalatok is méltányos adórészesedésüket az azt megillető országba fizessék be.¹⁵ Az OECD már ebben az I. Akciótervében is lehetséges megoldásokat vázolt fel, amelyek alapján a nemzetközi adójog választ tud adni a digitális gazdaság által támasztott kihívásokra.¹⁶

¹³ OECD Competition Assessment Reviews (2014): Greece p. 220.

¹⁴ PAJOR (2019): i.m. p. 185.

¹⁵ U.o. p. 174.

¹⁶ U.o. p. 175.

Az OECD 2020. januári ülésén ismertette legfrissebb, két pillérré épülő tervezetét, amely új lendületet adott az adókiátszás elleni küzdelemnek. Az első pillér az adóztatási jogok felosztását változtatná meg, részben a piac országához rendelve a profitokat, eszerint az adóztatás jogát három szempont szerint osztanák fel. Ezek a szempontok a tevékenység tényleges végzésének a helye, a marketing és technikai működtetés operatív lebonyolításának helye, valamint az a hely, ahol a fogyasztók ténylegesen találhatók. Részletezésre került továbbá a fix bérezés az alaptevékenységért.¹⁷

A második pillér egy globális minimumadó bevezetését javasolta, amely koncepció sok vitát váltott ki, de 2021 októberére sikerült egy kiterjedt, nemzetközi politikai konszenzust elérni. A 2021. december 20-án publikált végleges modellszabályok pontosították és kiegészítették az eddig ismert szabálytervezetet. Ennek alapján a minimum adóterhelés mértékét 15%-ban¹⁸ határozták meg. Az egyik legnagyobb figyelmet kapó rendelkezés a valós gazdasági tevékenységekhez kapcsolódó mentesség, azaz az úgynevezett 'substance carve-out' számítására és alkalmazására vonatkozik, mely szerint egy kereskedelmi, gyártó vagy bármely más tényleges üzleti tevékenységet tárgyi eszközökkel és munkavállalókkal folytató cégcsoportnak ne kelljen ezen tevékenységéből származó jövedelme után a minimum 15%-os adóterhelést teljesíteni pusztán azért, mert az állam, ahol működik ennél kisebb mértékű adót szed be.¹⁹ A szabályok az OECD országokban lévő leányvállalatok esetében 2023. január 1-jén, harmadik országok esetében 2024-től lépének hatályba.²⁰ Nagyon összetett és bonyolult szabályrendszerrel beszélhetünk, amely nagy valószínűséggel kihívást fog jelenteni mind az adóhatóságoknak, illetve az adózóknak egyaránt.

Magyarország élt a vétőjogával a globális minimumadó kapcsán azzal a hivatkozással, hogy Magyarország versenyhátrányba kerülne a magasabb adómérték miatt. Tekintettel arra, hogy az adójogi kérdésekkel kapcsolatos szavazás esetében egyhangúság szükséges, korábbi kutatásaim konklúziója is a minősített többségi

---

¹⁷ BDI: Pillar One: reallocation of taxing rights
<https://english.bdi.eu/article/news/pillar-one-reallocation-of-taxing-rights-unified-approach/>
(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 10.)

¹⁸ OECD releases Pillar Two model rules for domestic implementation of 15% global minimum tax
<https://www.oecd.org/tax/beps/oecd-releases-pillar-two-model-rules-for-domestic-implementation-of-15-percent-global-minimum-tax.htm>
(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 14.)

¹⁹ DELOITTE: Megjelentek az új globális társasági minimumadó szabályai
<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/ado/cikkek/globalis-tarsasagi-minimumado.html>
(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 14.)

²⁰ ANDERSEN: Új fázisba lépett a globális minimumadó bevezetése
<https://hu.andersen.com/hu/hirek/uj-fazisba-lepett-a-globalis-minimumado-bevezetese/>
(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 14.)

szavazás bevezetése volt. Sajnos a vétó bejelentésével ismét ezt látom az egyedüli megoldásnak akkor is, ha a többi érintett állam továbbra is be kívánja vezetni a globális minimumadót. Bruno Le Maire francia pénzügyminiszter is a magyarországi döntés bejelentésekor a minősített többségi szavazás bevezetése mellett érvelt, szerinte tarthatatlan az egyhangú szavazás.

6. Összegzés

Nyilvánvaló, hogy a globalizáció, az üzleti modellek és a technológia fejlődése nyomást gyakorol a múlt század elején kidolgozott nemzetközi adórendszerekre és elméletre. A digitalizáció ezt tovább súlyosította, ami még nyilvánvalóbbá tette, hogy a jelenlegi adózási szabályok nem alkalmasak arra, hogy a digitális cégek is arányosan kivegyék a részüket a köztelherviselésből.²¹

A digitális vállalkozások sajátos jellemzője az, hogy versenyelőnybe kerülnek a hagyományos gazdaságban működő vállalkozásokkal szemben, effektív adóterhelésük jóval kisebb, mint a hagyományos gazdasági szereplőké. A digitális vállalkozások kiemelkedő versenyelőnyben vannak más vállalkozásokkal szemben, a kieső bevételeket pedig a gazdaság más szereplőitől, illetve a fogyasztóktól kell beszedni. Ez azonban nem egy hosszútávon tartható koncepció. Fontos kritérium az adózási alapelvek, szabályok átgondolása, azoknak a megváltozott gazdasági környezetnek az igazítása.²² A digitális szektor adóztatása kapcsán nem csak az a kérdés, hogy az államháztartási bevételek fenntarthatósága szempontjából melyik adózási rendszer a hatékonyabb, hanem az is, hogy a választott adórendszer átláthatósága, célszerűsége, eredményessége ellenőrizhető-e. Nem utolsó sorban pedig az adóhatóságnak megfelelő módszertannal és infrastruktúrával kellene rendelkezniük a digitális szektor tevékenységeiből származó adóbevételek és naprakész nyilvántartásának fenntartására, ezzel is biztosítva a digitális szektor megadóztatásának ellenőrizhetőségét.²³

---

²¹ WÁGNER Tamás Zoltán: A digitális adók kérdése, különös tekintettel a cseh szabályozásra p. 110. http://real.mtak.hu/108886/1/08_KulugyiMuhely_WagnerTamazZoltan_DOL.pdf (Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

²² ADÓ ONLINE (2018): i.m.

²³ PULAY – TESKI (2020): i.m.

Irodalomjegyzék

Könyvek, tanulmányok, folyóiratok

Alapjogokért Központ: Technológiai óriások: Apple, Microsoft, Amazon. Az ún. GAFA-cégekről általában és a techcégek adózásának problémája
http://alapjogokert.hu/wp-content/uploads/2020/03/tech_oriasok_adozasanak_prob.pdf (Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 17.)

Commission Staff Working Document, Impact Assessment, SWD(2018)
<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-81-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 11.)

Csabai Róbert - Czoboly Gergely: A digitális cégek adóztatásának kihívásai - nemzetközi válaszkísérletek
(Adó szaklap, 2016/12-13.)

Danielle Thorne: The Double Irish and Dutch Sandwich tax strategies: could a general anti-avoidance rule counteract the problems caused by utilisation of these structures?
<https://researcharchive.vuw.ac.nz/xmlui/bitstream/handle/10063/3252/thesis.pdf?sequence=2>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. október 13.)

Erdős Éva: A digitális gazdaság és kereskedelem árnyoldala: a digitális adóelkerülés nemzetközi tendenciái
https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6555/25_erdoseva_tordelt.pdf
(Utolsó letöltés ideje: 2020. április 12.)

Erdős Éva: A káros adóverseny kezelése az európai adójogban
<https://www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/Collegium%20Doctorum%20Publikaciok/Erd%F5s%20%C9va.pdf>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. november 20.)

KPMG: Observations on OECD Interim Paper and EU Commission Digital Tax Proposals

https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/be/pdf/2018/08/GM-FTS-0440-Digital-Tax-report_V5.pdf

(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 14.)

OECD Adóügyi Bizottsága: Clarification on the Application of the Permanent Establishment Definition in E-Commerce: Changes to the Commentary on the Model Convention on Article 5 (2000)

OECD, Are the Current Treaty Rules for Taxing Business Profits Appropriate for Taxing E-Commerce? Final Report (2005)

OECD Competition Assessment Reviews: Greece (2014)

OECD Modellegetezmény Kommentárja

Pajor Andrea: A digitalizáció által okozott kihívások a közvetlen adóztatásban
http://real.mtak.hu/105887/1/11_Pajor_Andrea_A_digitalizacio_atal_ozokott_kihivasok.pdfsequence32

(Utolsó letöltés ideje: 2020. június 13.)

Pulay Gyula – Teski Norbert: A digitális gazdaság méltányos megadóztatásának kihívásai

<https://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/a-digitalis-gazdasag-meltanyos-megadoztatasanak-kihivasai>

(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 4.)

Rácz Dániel: A nemzetközi adózás új kihívásai: a digitális gazdaság

<https://core.ac.uk/download/pdf/159317861.pdf>

(Utolsó letöltés ideje: 2020. április 13.)

RSM Hungary Adótanácsadó és Pénzügyi Szolgáltató Zrt.: A reklámadó hatása az online tartalomszolgáltatásra

Szlify Gábor: A hozzáadottérték-adó jelene és jövője Európában

https://jak.ppke.hu/uploads/articles/12332/file/Szlify_Gabor_dolgozat.pdf

(Utolsó letöltés ideje: 2020. október 21.)

Varga Erzsébet: A nemzetközi adójog kihívásai a globalizáció és a digitális gazdaságtükörben

http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20193sz/10_VargaE_%20IAS_2019_3.pdf

(Utolsó letöltés ideje: 2020. április 13.)

Varga Dóra
Az adóelkerülés nemzetközi trendjei és az arra adott válaszok
<https://doi.org/10.46942/SIDM.2023.1.193-204>

Varga Erzsébet: A digitális vállalkozások adóztatásának kihívásai
http://real.mtak.hu/110151/1/14_Varga_Erzsebet_A_digitalis_vallalkozasok_ad_oztatasanak_kihivasai.pdf
(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 11.)

Wágner Tamás Zoltán: A digitális adók kérdése, különös tekintettel a cseh szabályozásra
http://real.mtak.hu/108886/1/08_KulugyiMuhely_WagnerTamasZoltan_DOI.pdf
(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 13.)

Zsignár Bernadette: Az elektronikusan nyújtott szolgáltatások bemutatása, adójogi meghatározása IV.
<https://5percado.hu/az-elektronikusan-nyujtott-szolgalattasok-iv/>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. október 18.)

Internetes források

Az Európai Unió Bírósága 21/20. sz. sajtóközlemény
<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-03/cp200021hu.pdf>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 17.)

Az Európai Unió Bírósága 132/20. sz. sajtóközlemény
<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-10/cp200132hu.pdf>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. november 20.)

A digitális adózás néhány aktuális kérdése az EU-ban
<https://ado.hu/ado/a-digitalis-adozas-nehany-aktualis-kerdes-e-az-eu-ban/>
(Utolsó letöltés ideje: 2020. június 13.)

A digitális szolgáltatásokra felszámított áfa (szűkített egyablakos ügyintézés)
https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/vat-digital-services-moss-scheme/index_hu.htm
(Utolsó letöltés ideje: 2020. október 17.)

Harriet Taylor: How Apple managed to pay a 0.005 percent tax rate in 2014.

<https://www.cnb.com/2016/08/30/how-apples-irish-subsidiaries-paid-a-0005-percent-tax-rate-in-2014.html>

(Utolsó letöltés ideje: 2020. augusztus 18.)

Jelentős változások jönnek az ÁFA-rendszerben

<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/ado/articles/jelentos-valtozasok-az-afa-rendszerben.html>

(Utolsó letöltés ideje: 2020. október 18.)

Megjelentek az új globális társasági minimumadó szabályai

<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/ado/cikkek/globalis-tarsasagi-minimumado.html>

(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

Multilateral Instrument (MLI) Ratification, Impact on Indian tax treaties

[https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ie/Documents/Tax/IE_Tax_Multilateral%20Instrument%20\(MLI\)%20Ratification.pdf?fbclid=IwAR3WgiIAZ_xi6YC-MIk3IYEmRUIVvGB46xHeBSJSVjYMGDkEJYgOpHidsHw](https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ie/Documents/Tax/IE_Tax_Multilateral%20Instrument%20(MLI)%20Ratification.pdf?fbclid=IwAR3WgiIAZ_xi6YC-MIk3IYEmRUIVvGB46xHeBSJSVjYMGDkEJYgOpHidsHw)

(Utolsó letöltés ideje: 2020. november 22.)

Multilaterális Egyezmény az adótervezés ellen

<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/ado/articles/ado-hirlevelek/MLI-az-adortervezes-ellen.html>

(Utolsó letöltés ideje: 2020. november 22.)

Új fázisba lépett a globális minimumadó bevezetése

<https://hu.andersen.com/hu/hirek/uj-fazisba-lepett-a-globalis-minimumado-bevezetese/>

(Utolsó letöltés ideje: 2022. április 8.)

Jogszabályok

Tanács 2003/49/EK irányelve

Tanács 2006/112/EK irányelve

2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

Tanács 2008/8/EK irányelve

Tanács 904/2010/EU rendelete

Tanács 282/2011/EU végrehajtási rendelete

Tanács 1042/2013/EU végrehajtási rendelete

2014. évi XXII. törvény a reklámadóról